

А. Д.

ЛЕГЕНДА ПРО ЗАСНУВАННЯ ЛУЦЬКА

Діялося це дуже-дуже давно. Хоч місто Луцьк нараховує вже більше тисячі років свого існування, подія, що про неї йтиме мова, мала місце тоді, коли не було ще міста Луцька. Глухі ліси стояли над берегами Стиру і були наче захистом від нападу на великий простір, де опісля виросло місто, стиснене обабіч болотами. Де-не-де виднілися поля оброблювані людською рукою. Найбільше скупчення людських жител-шалашів і землянок було на лівому березі Стиру, де тепер передмістя Гнидава.

Гордо плив Стир старим руслом під Гнидавою. Над берегом великий білявий хлопчина-пастух пас худобу. Стояв літній чудовий день. Хлопця тягнуло до води, скупатися. Зір його милувався сталевосірою поверхнею річки. Раптом, дивлячись проти течії, помітив хлопець щось дивне: якийсь предмет невеликих розмірів плив по воді й поволі наближався до нього. Хлопець швидко роздягнувся і в одну мить опинився у воді біля дивного предмета, що виявився невеликою, добре осмоленою бочкою. Цю знахідку він витягнув на берег та заніс додому.

Вдома батьки розбили бочку і знайшли в ній кусок шкіри з якимись написами. Не вмів ніхто того прочитати. Отже, сховали шкіру, чекаючи відповідної нагоди, щоб розкрити цю таємницю.

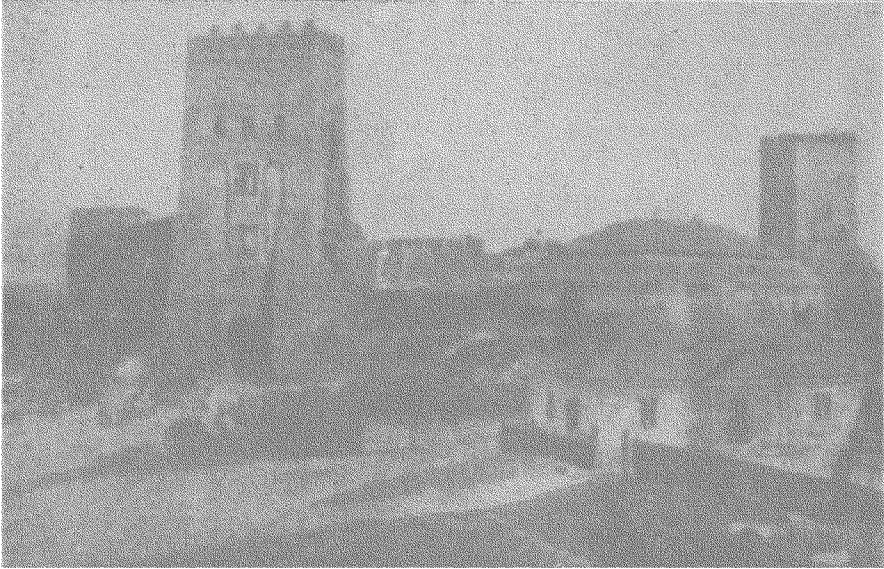
Чекати довго не довелося. За декілька днів прибули якісь люди, що йшли за течією ріки, та питалися, чи не знайшов хто бочки в Стирі й не витягнув її з води. Тимчасом про подію з бочкою знала вже вся околиця. Цих людей скеровано до батьків пастуха. Вони прийняли невідомих людей по-старослов'янському — широко й привітно — але не без особливого хвилювання й цікавості. Та прибулих не треба було розпитувати. Вони самі негайно розпочали бесіду.

— Ми, послаи з міста Перемиля над Стирєм, виконуючи волю віча наших горожан, ішли шукати бочки з документом на право заснування міста. Уже декілька років у місті нашому нема спокою. Все свари, бійки, непорозуміння. Не стало спокійного життя. Той хоче цього, а той того. Отже, постановило наше віче всім нам переселитися в іншу місцевість, може, там минеться незгода між на-

ми. Для того ми постановили документ на право заснування міста покласти в бочку та кинути її в Стир. Туди, де її знайдуть, ми й переселимося.

Минуло ще трохи часу, і там, де тепер Луцьк, заснувалося нове місто. Виросло, мов з-під землі, дуже добре укріплене городище. Лише не мало воно ще назви. Старою назвою перемильчани не хотіли називати міста, а нової не придумали. Нарешті одному із старших спало на думку запитати хлопця-пастуха, як йому наймення, і від його імені назвати місто.

Виявилось, що називається він Луцько. Отже, й місто назвали Луцьком, на честь того хлопця, що витягнув бочку із Стиру і заважив на долі перемильчан, що, прибувши на нове місце поселення, жили вже надалі в повній згоді й любові між собою.

Замок Любарта в Луцьку.

Це, безперечно, легенда. Проте, у ній є трохи правди. Теперішнє село Перемиль, біля Берестечка, за княжих часів, приблизно до XIV-XV ст., було містом. Жив там у ньому якийсь час князь.

Данило. Перед самим приходом татар, у 1241 р., припадає найбільший розвиток цього міста. Пізніше воно починає підупадати. Його упадок спричинили татари та інші причини економічного характеру.

У XIV ст. починається раптово сильний розвиток міста Луцька, яке в тому часі стає столицею Волині на місці Володимира. Багато людей із спустошеного татарями й підупалого міста Перемиля переселюється до Луцька. Тоді саме могла серед жителів Перемиля виникнути вищезгадана легенда, яка живе ще й досі серед перемильчан, від яких чув її автор цих рядків у 1940 р.

Свідком старої слави Перемиля залишилося досі величезне городище над Стиром, де в 1940 р. Волинський Історично-Краєзнавчий Музей переводив розкопки та знайшов рештки різних керамічних виробів, старі скляні візантійські браслети, залізні закінчення стріл та інші пам'ятки нашої старовини.

Щодо назви міста Луцька, то первісно, з XI до XIV ст., називався він Лучеськ, і тільки пізніше, з XIV ст., прийнялася теперішня назва — Луцьк.

